

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA DE VEST
1.2. Facultatea	LITERE, ISTORIE ȘI TEOLOGIE
1.3. Departamentul	STUDII ROMÂNEȘTI
1.4. Domeniul de studii	TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.5. Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6. Programul de studii / calificarea*	<p>TEOLOGIE PASTORALĂ / conform COR: profesor în învățământul primar – 233101; profesor în învățământul gimnazial (232201).</p> <p>Arhiepiscop – cod COR : 246001, arhieru vicar – 246002, arhondar – 246003, cantor – 246004, capelan – 246005, cardinal -246006, chevrasmes - 246007, cântăreț bisericesc – 246008, consilier culte – 246009, conducator arhiepiscopal – 246010, diacon – 246011, episcop – 246012, exarh – 246013, haham – 246014, harmonist – 246015, hatip – 246016, imam – 246017, inspector culte – 246018, majghian – 246019, melamed – 246020, mitropolit – 246021, muezin – 246022, muftiu – 246023, organist – 246024, pastor - 246025, patriarh – 246026, preot – 246027, președinte culte – 246028, protopop – 246029, provicar – 246030, rabin – 246031, secretar culte – 246032, stareț -stareță – 246033, treibar – 246034, vestitor – 246035, vicar – 246036.</p> <p>Noi ocupații propuse pentru a fi incluse în C.O.R.:</p> <p>Cleric/sacerdot/deservent de cult, educator religios, referent în cadrul structurilor misionare ale cultului (mass-media, edituri și publicații, centre pastorale, sociale, misionare și ecumenice – cu studii complementare de rigoare), călugăr – călugăriță, rasofoar-rasofoară, schimonah-schimonahie, egumen-egumenă, ieromonah, singhel, protosinghel, arhimandrit, ierodiacon, ieroschimonah, ieroschidiacon, sachelar, iconom, iconom-stavrofor și arhidiacon.</p>

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	TEOLOGIE LITURGICĂ ȘI RITUAL						
2.2. Titularul activităților de curs	Pr.lect.dr.VASILE ITINEANȚ						
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr.lect.dr.VASILE ITINEANȚ						
2.4. Anul de studii	IV	2.5. Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	O.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	1	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	14	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp*					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate/pe teren					12
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					28

Examinări		2
Tutorat		
Examinări		
Alte activități ...		
3.7. Total ore studiu individual	48	
3.8. Total ore pe semestru	90	
3.9. Număr de credite	3	

4. Precondiții (acolo unde e cazul)

4.1. de curriculum	- Nu este cazul
4.2. de competențe	- Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde e cazul)

5.1. de desfășurarea a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • Paraclisul facultății. • Studenții nu se vor prezenta la prelegeri, seminarii/laboratoare cu telefoanele mobile deschise. De asemenea, nu vor fi tolerate convorbirile telefonice în timpul cursului; Nu va fi tolerată întârzierea studenților la curs și seminar/laborator.
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • Paraclisul facultății; • Termenul predării lucrării de seminar este stabilit de titular de comun acord cu studenții. Nu se vor accepta cererile de amânare a seminarului decât pe motive întemeiate

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C1- Formarea conștiinței liturgice a studenților teologi care se pregătesc pentru a fi hirotoniți. • C2-Identificarea pericolelor care conduc la rutină în slujirea liturgică;
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT.1- Gestionarea optimă a sarcinilor profesionale și deprinderea executării lor la termen, în mod riguros, eficient și responsabil, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice; • CT.2- Dezvoltarea abilităților de colaborare și lucru în echipe de cercetare multidisciplinare (intra și extra teologic), respectând principiile de credință religioasă.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	<p>Precizarea și utilizarea adecvată în comunicarea profesională a terminologiei specifice Teologiei liturgice. Analiza și interpretarea datelor, privind istoria cultului Bisericii.</p> <p>Săvârșirea ritualurilor cultice.</p> <p>Evidențierea importanței și a conținutului ritualurilor cultice, precum și a necesității săvârșirii corecte a acestora.</p>
--	--

7.2. Obiectivele specifice	<p>➤ Obiective de cunoaștere (O.c.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.c.1.1. – Însușirea cunoștințelor privitoare la instituirea și dezvoltarea cultului creștin; • O.c.1.2- Cunoașterea temenică a rânduielilor de cult; • O.c.1.3–Cunoașterea conținuturilor teologice și duhovnicești ale slujbelor divine. <p>➤ Obiective de abilitare (O.ab.)</p> <p>O.ab.1.1.– Explicarea și interpretarea actelor de cult;</p> <p>O.ab.1.2. – Evidențierea importanței și a conținutului ritualurilor cultice, precum și a necesității săvârșirii corecte a acestora.</p> <p>O.ab.1.3.-Exersarea săvârșirii ritualurilor cultice, în condiții standard.</p> <p>➤ Obiective atitudinale (O.at.)</p> <p>O.at.1.1.– Diferențierea între actele cultice canonice și inovații, tradiții locale ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.at.1.2.-Evidențierea importanței și a conținutului ritualurilor cultice, precum și a necesității săvârșirii corecte a acestora. <p>➤ Obiective de abilitare (O.ab.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.ab.1.1.– Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice • O.ab.1.2. – să evidențieze raportul dintre tradiție și înnoire în istoria Bisericii; <p>➤ Obiective atitudinale (O.at.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.at.1.1.–să se familiarizeze cu aspectele practice ale slujirii liturgice.; O.at.1.2.– Dezvoltarea capacităților de săvârșire a slujbelor divine; O.at.1.3.-Dinamizarea ritualui prin dăruire personală, păstrând nestinse prevederile canonice în materie de cult.

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Sfânta Liturghie.</p> <p>Liturghia creștină în Biserica veche.Ființa și instituirea Sfintei Liturghii.</p> <p>Istoria Liturghiei creștine</p> <p>Liturghia creștină în primele trei veacuri. Liturghia creștină din sec. IV înainte. Riturile liturgice și Liturghiile creștine de azi (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (3 ore).</p>	<p>- expunerea</p> <p>- prelegerea</p> <p>- problematizarea</p>	<p>Braniște, Pr.Prof.Dr. Ene, <i>Liturgica Specială</i>, București, 1980, pp. 79-181</p> <p>Cabasila Nicolae, <i>Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii</i>, trad. de Pr.Prof. Ene Braniște, București, 1989.</p>

2. Liturghiile Riturului Bizantin. Noțiuni introductive. Întrebuințarea Liturghiilor Ortodoxe în cursul anului bisericesc. Timpul și locul săvârșirii. Obiectele necesare pentru săvârșirea Sfintei Liturghii. Săvârșitorul Sfintei Liturghii și pregătirea lui pentru slujbă. Rânduiala Liturghiei Sfântului Ioan și a Liturghiei Sfântului Vasile. Rânduiala Proskomidiei Rânduiala Liturghiei catehumenilor. Rânduiala Liturghiei credincioșilor. Rânduiala Liturghiei în sobor (2 ore).	- expunerea - prelegerea - conversația	Braniște, Pr.Prof.Dr. Ene, <i>Liturgica Specială</i> , București, 1980, pp. 79-140 <i>Liturghierul</i> , București, 2012, pp.26-69. Antologhion, Mitropolia Banatului, Timișoara, 1999, p. 390. Schmemmann Al., <i>Liturghie și Viață</i> , trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erola, Iași, 2001, pp. 38-62
3. Istoria Liturghiei Ortodoxe. Proskomidia. Liturghia catehumenilor. Liturghia credincioșilor. (2 ore)	- expunerea - prelegerea - problematizarea	Braniște, Pr.Prof.Dr. Ene, <i>Liturgica Specială</i> , București, 1980, pp. 89-168; <i>Liturghierul</i> , București, 2012, pp.28-92. Cabasila Nicolae, <i>Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii</i> , trad. de Pr.Prof. Ene Braniște, București, 1989.
4. Explicarea Sfintei Liturghii. Scopul Sfintei Liturghii. Sfânta Liturghie ca Jertfă a cultului divin public ortodox. Liturghia ca formă de cult și centru al cultului divin ortodox. Simbolismul Sfintei Liturghii. Simbolismul Proskomidiei. Explicarea Liturghiei catehumenilor. Explicarea Liturghiei credincioșilor. Liturghia Darurilor mai înainte sfințite. (2 ore)	- expunerea - prelegerea - conversația	Necula, Pr.prof.dr., Nicolae, <i>Tradiție și înnoire în slujirea liturgică</i> , vol. I, Galați, 1996, p. 32 ; vol. II, Galați, 2001 ; vol. III, București, 2005 ; vol. IV, București, 2010. <i>Liturghier</i> , București, 2012 Braniște, Pr.Prof.Dr. Ene, <i>Liturgica Specială</i> , București, 1980, pp. 119-169; Vintilescu, Pr. Petre, <i>Liturghierul explicat</i> , ediția a II-a, București, 1998, pp. 112-219. Cabasila Nicolae, <i>Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii</i> , trad. de Pr.Prof. Ene Braniște, București, 1989. Felmy, Karl Christian, <i>De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe - un comentariu istoric</i> , Ed. Deisis, 2004.
5. Sfintele Taine. Introducere generală. Botezul și Ungerea cu Sfântul Mir. Spovedania. Împărtășirea. Cununia. Hirotonia și hirotesiile. Sfântul Maslu (3 ore)	- expunerea - prelegerea - problematizarea	Molitifelnic, București, 2013 Braniște, Pr.Prof.Dr. Ene, <i>Liturgica generală</i> , ediția a II-a, București, 1993, pp. 240-288 Necula, Pr.prof.dr., Nicolae, <i>Tradiție și înnoire în slujirea liturgică</i> , vol. I, Galați, 1996 , pp. 48-56; Sava, Pr.Conf.Dr. Viorel, <i>Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale</i> , Editura Trinitas, Iași, 1999. Streza, I.P.S. Dr., Laurențiu, <i>Tainele de inițiere creștină</i> , Ed.Trinitas, Iași, 2002, 329 p. Vintilescu, Pr. Petre, <i>Spovedania și duhovnicia</i> , ediția a II-a, Alba Iulia, 1995, 259 p.
6. Ierurgiile. Introducere generală	- expunerea	Braniște, Pr.Prof.Dr., <i>Cultul Bisericii creștine</i>

despre ierurgii. Ierurgiile în legătură cu nașterea și botezul. Aghiasma sau sfințirea apei. Tedeumul sau doxologia. Ierurgiile și rânduilele tradiționale în legătură cu sfârșitul omului și cu grija pentru cei adormiți. (2 ore)	- prelegerea - conversația	<i>din Orient</i> , în “Ortodoxia”, 1961, nr. 1, pp. 79-98 Idem, <i>Liturgica Specială</i> , București, 1980, pp. 289-348; <i>Molitfelnic</i> , București, 2013, pp. 290-320
---	-------------------------------	---

Bibliografie: Manuale și articole

1. Braniște, Pr.Prof.Dr. Ene, *Liturgica generală*, ediția a II-a, București, 1993.
2. Idem, *Liturgica specială*, București, 1980.
3. Idem, *Cultul Bisericii Ortodoxe față de cultul celorlalte confesiuni creștine și al sectelor din țara noastră*, în “S.T.”, 1951, nr. 1-2.
4. Idem, *Cultul Bisericii creștine din Orient*, în “Ortodoxia”, 1961, nr. 1.
5. Idem, *Originea, instituirea și dezvoltarea cultului creștin*, în “S.T.”, 1964, nr. 3-4.
6. Idem, *Problema unificării calendarului în bisericele ortodoxe*, în “O”, 1955, nr. 2.
7. Idem, *Cinstirea Maicii Domnului în cultul ortodox și formele ei de exprimare*, în “O”, 1980, nr. 3.
8. Idem, *Viața lăuntrică a preotului și mijloacele ei de exprimare*, în “B.O.R.”, 1956, nr. 1-2.
9. Cabasila Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Despre viața în Hristos*, trad. de Pr.Prof. Ene Braniște și Pr. Teodor Bodogae, București, 1989.
10. Cândea, Pr.Prof.Dr. Sp., *Necesitatea unității pascale creștine*, în “M.A.”, 1965, nr. 4-5.
11. Felmy, Karl Christian, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe - un comentariu istoric*, Ed. Deisis, 2004.
12. *Liturghierul*, București, 2012.
13. Makarios Simonopetritul, *Triodul explicat*, trad. de Diac. Ioan I. Ică Jr., Editura Deisis, Sibiu, 2000.
14. *Molitfelnic*, București, 2013.
15. Necula, Pr.prof.dr., Nicolae, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. I, Galați, 1996 ; vol. II, Galați, 2001 ; vol. III, București, 2005 ; vol. IV, București, 2010.
16. Idem, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, București, 1996.
17. Idem, Rubrica pe teme liturgice din fiecare număr al publicației “Vestitorul Ortodoxiei”.
18. Sava, Pr.Conf.Dr. Viorel, *Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale*, Editura Trinitas, Iași, 1999.
20. Idem, “...Căci nu sunt măsuri pentru posibilitățile Duhului”, în “Analele Univ. «Al.I. Cuza» - Teologie”, Iași, 1995-1996.
21. Idem, *Taina Nunții – aspecte liturgice, duhovnicești și pastoral-misionare*, în “Teologie și Viață”, IV (1994), nr. 11-12.
22. Idem, *Cultul Maicii Domnului în Catholicism și Ortodoxie*, în “Analele...”, II (1993-1994).
23. Idem, *Inovațiile în cult – singularizare liturgică*, în “Analele...”, Iași, 1999-2000.
24. Schmemmann Al., *Liturghie și Viață*, trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erola, Iași, 2001.
25. Streza, I.P.S. Dr., Laurențiu, *Tainele de inițiere creștină*, Ed.Trinitas, Iași, 2002.
- Taft, Robert F. S.J., *A History of the Liturgy of St. John Chrisostom*, vol. IV, *The Diptychs*, în „Orientalia Christiana Analecta”, 238, Pontificium Institutum Studiorum Orientalium, Roma, 1991.
26. Vintilescu, Pr. Petre, *Liturghierul explicat*, ediția a II-a, București, 1998.
27. Idem, *Spovedania și duhovnicia*, ediția a II-a, Alba Iulia, 1995.
28. Antologhion, Arhiepiscopia Timișoarei, 1999

8.2. Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Rânduiala Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur și a Liturghiei Sfântului Vasile cel Mare. (12ore)	Aplicare practică	<i>Liturghierul</i> , București, 2012, pp.36-102.
2.Liturghia Darurilor mai înainte sfințite. (4 ore)	Aplicare practică	<i>Liturghierul</i> , București, 2012, pp.114-156
3. Sfintele Taine și ierurgiile. (12 ore)	Aplicare practică	<i>Molitfelnic</i> , București, 2013, pp. 8-390

Bibliografie:

Liturghierul, București, 2012;
Molitvelnic, București, 2013;
Aghiazmatar, București, 2015;
Arhieraticon, București, 2018;
Antologhion, Mitropolia Banatului, Timișoara, 1999.
Evangelhia, București, 2010;
Apostol, București, 2019;
Psaltire, București, 2011.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare*

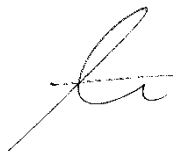
Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	- să prezinte sistematic și coerent temele studiate;	Executarea corectă a riturilor liturgice	60%
	- să utilizeze adecvat în comunicarea profesională terminologia specifică teologiei liturgice;		
	- Raportarea activ-participativă a orelor de curs; - Analiza și interpretarea datelor, privind istoria cultului Bisericii noastre. -Aplicarea practică a riturilor liturgice.		
10.5. Seminar/laborator	Aplicarea practică a serviciilor cultice.	Executarea corectă a riturilor liturgice	40%
10.6. Standard minim de performanță: includerea tuturor componentelor cu referire la lucrarea de licență			
Prezentarea corectă a noțiunilor fundamentale; Aplicarea practică a riturilor cultice.			
Concizie în exprimare;			

Nu există condiții speciale pentru prezentarea la sesiunea de restanță sau la mărirea de notă.
--

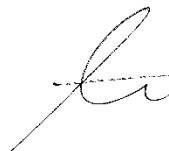
Data completării

03.10.2016

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Semnătura directorului de departament

